

Мікола
Трафімчук

**Год
БНР**

Патрыятычныя вершы

Смаленск
«Ноопресс»
2018

Свята хай доўжыцца год!

Пакуль у сацыяльным павуцінні гучаць заклікі звычайных карыстальнікаў дружна выйсці на мірнае шэсце у дзень 25 сакавіка. Пакуль ні зваротаў, ні заяў – ніякіх гучных перадсвяточных дэкларацый. А хацелася б пачуць ад аб'яднанай апазіцыі і Зварот да грамадзян Беларусі, і гучную, сур'ёзную прапанову да дзеючай улады адсвяткаваць юбілей БНР разам. А ўвогуле ўвесь 2018 год павінен стаць **«Годам БНР»!**

Павінен ужо быць абнародаваным, апублікаваным план мерапрыемстваў патрыятычных аб'яднанняў, партый, рухаў (іх у нас вялікае мноства!) не толькі на 25 сакавіка, а і на ўвесь гэты год. Чаму б не пачаць яго масавым мірным шэсцем ва ўсіх гарадах ды мястэчках краіны пад нацыянальнымі сцягамі, святочнымі лозунгамі? А чаму б не закончыць усе астатнія мерапрыемствы 25 снежня – у Дзень Нараджэння Хрыстова па грыгарыянскім календары? Сёння ў беларусаў ёсць выдатная нагода паказаць усяму свету згуртаванасць, салідарнасць, духоўную моц і шчырае жаданне мець сваю незалежную дзяржаву, якая па-сапраўднаму дбае пра народ і яго светлую еўрапейскую будучыню. Гэта ў чарговы раз спасланы Госпадам Богам шанец сказаць сярэдневечнаму таталітарызму і дзікаму усходняму шавінізму гучнае «не!»

Гэтая кніга, мяркую, таксама заклікана нагадаць усяму свету, што беларусы па-ранейшаму поўныя рашучасці, кажучы словамі выбітнага класіка нашай літаратуры, мець «свой пачэсны пасад між народамі».

Аўтар

ДА 100-ГОДДЗЯ
БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛІКІ

Мы так збяднелі!.. Горш за эфіопаў...
Не паважалі гонар свой і славу...
Стагоддзе ўжо, як пасярод Еўропы
Ў пакутах нараджалася дзяржава!

Яна магла б паўстаць у славе, сіле –
Калісьці дух ліцвінаў паважалі...
Ды ведаць гэта нам забаранілі,
А мы ў сваю анучку... прамаўчалі!

Пакутнае стагоддзе на сыходзе!
Уздымемся і выпрастаем спіны!
Пакрочым у наступнае стагоддзе,
Дзе і адродзім край і дух ліцвінаў!

2018

Душа сумуе
Па Айчыне,
Па чыстым полі
Ільняным.
І сцяг, і герб
Трымае чынна,
Глытае прагна
Едкі дым.

І мову з бруду,
З брыткай твані
Душа выцягвае на мур.
І ў твань сягаюць
Злыдні-здані
Па муру
Светламу ўсяму.

На мур святы –
Святую мову
І герб святы,
І сцяг святы!
Стварае Дух
Наш вобраз новы
З бязладдзя зла
І... пекнаты.

1995

РОДНАЕ

На родных гонях доўжыцца зіма,
Цюльпаны, ружы –
 за шкляной мяжою...
Альтэрнатывы роднаму няма!
Хаця... прабачце, ёсць –
 толькі чужое.

Насоўваецца і шыпіць яно,
Як смоўж агідны
 і як цмок грывучы...
А роднага не чутна, не відно...
І толькі Дух віруе нейміручы.

2013

Ліцвіну
Не трэба чужыя
Ні слава,
Ні мова,
Ні чын...

Ліцвін
Сваім гонарам жыў бы...
Ды з маткай – не бацька...
Айчым!

1995

СВЯТЫНІ

Балюем... Множацца даўгі...
Святыні топчам і дамовы...
Святыні тры:
Сцяг,
Герб
і гімн!
Сцяг – то душа...
Герб – дух...
Гімн – мова...

2014

Любіць Бог Беларусь.
Бог пакутнікаў любіць...
За пакутай пакуту
Цярплівым дае.
Што ж, цярпі, беларус!
А як спадчыну згубіш –
Знай:
Крывёю плаціць
Будуць дзеці твае.

1995

НАШ СЦЯГ

Старажытны

і нязводны –

Сімвал веры

і жыцця –

Самы гожаы,

Самы годны

Самы светлы,

ў свеце сцяг.

Ні пры чым,

Якая ўлада,

Хто пад ім –

Ваяр, святар...

Уздымаўся,

Вобзем падаў –

Стаўся сімвалам

Хрыста.

Ён заўсёды

Будзе ўзняты

Паміж крыламі

буслоў

Горды,

Гожаы

І крылаты,

Каб натхняць нас

Зноў і зноў.

2016

Свабоды жыць сумленна
Прагне Дух!
А Духу
Болей іншага й не трэба...
Бо Дух
Ствараць гатовы
І за двух
На матчынай зямлі,
Пад родным небам.

2000

Бог беларуса пачуе
Толькі на мове яго...
Родная мова ўратуе
Нас ад чужых ланцугоў.

Роднае слова вяшчуе
І беражэ ад бяды.
Бог беларуса пачуе –
Свет падабрэе тады...

1996

Наша мова павінна чуцца,
Жыць і слухацца на Зямлі,
Бласлаўляць на святыя пачуцці
І звінець, і грымець дзе-калі...

Наша мова – зусім не прамовы,
Абцяганні ды звон-пустазвон,
А жывыя, світальныя словы,
Дараваныя Богам спакон.

1996

СЛОВЫ

Сваё, адвечнае, роднае
Аплёўваюць словы нягодныя!

Ніякія там не «пранцузскія» –
На жаль, называюцца «рускімі»...

Караць бы за словы “нянашыя” –
Ад нас, нашай мовы інакшыя;

За словы, у тым вінаватыя,
Што ганьбяць матуляў, праклятыя!

2017

Сэнс здаровы не дае нам спуску,
І свідруе думка спакваля:
Беларусь без мовы беларускай –
Як вакол Чарнобыля зямля...

2001

Пакуль не вернемся
Да мовы,
Па-людску
Мы не станем жыць.
Так, мова –
Людскасці... умова.
Як ні круці,
Што ні кажы!

Пакуль
Чужое будзе слова
Нам цешыць слых,
Сляпіць пагляд –
Нам будзе жыцца
Пры-му-со-ва
На лад чужы,
На іншы лад.

1995

Мова – народу аснова.
Дзе ёсць без мовы народ?
Вось не гучыць наша мова –
І не буяе гарод...

Сёння галодныя духам
(Цэламі ўсохлі даўно!).
Пухнуць пачнем з галадухі –
Мовы зусім не чутно.

Выб'ецца парастак-слова
З нетраў праз голь і няўрод...
Мова – народу аснова!
Хто пра нямы чуў народ?

1996

Народ перш чым страчвае мову –
Сумленне губляе сваё.
А потым...
А потым умомант
Злятае на баль вараннё.

Над мёртвай, смярдзючай “святыняй”
Шчэ доўга кружыцца яму...
Зямля Курапат і Хатыняў,
Каму аддаешся, чаму?

Няхай будзе злыдзень пракляты,
Які распладзіў вараннё!
Басяк, перш чым страчвае хату,
Сумленне губляе сваё.

2000

Без мовы мы не беларусы...
Ды і які я беларус,
Калі "двухмоўем" ганаруся,
І гне мяне "трасянкі" друз?

Язык варочаецца блага
На мове "цётчынай", чужой.
Смяецца "цётка"... Я ж знявагу
Ад жарту не адрозню ўжо...

І ўсё ж дзеля здагадкі жыў я,
"родства не помнящий Иван":
Без роднай мовы мы чужыя
І між братоў сваіх – славян.

1996

Чую
Чужую
Мову...
Значыць,
Чужая зямля...
Госпаду хіба
Самому
Мове
Вучыць немаўлят?

Ён,
Міласэрны
Разважыць,
Крыўду і боль
Пракаўтне...
Ён, Усявышні,
Нам скажа:
– До!
Не гнявіце мяне...

Богава –
Толькі Богу!
Ваша ж, людское, –
Вам!
Дбайце
Пра матчыну мову,
Двум не служыце багам!

1995

Калі ў мяне свая кашуля,
Навошта мне чужая?
Калі ў мяне адна матуля,
Навошта мне другая?

Ёсць мова, дадзеная Богам,
Яе тулю, люляю...
Ёсць моваў ведаю і многа –
На роднай размаўляю.

1996

Хоць з панурай галавой
І пакуль не на свабодзе
Мова мусіць быць жывой
Пры жывым яшчэ народзе.

Беларусь жа прагне жыць,
Хоць з каленяў і не ўстала...
Мова хворая ляжыць –
Сіл каб выжыць надта мала.

Мову з роднага жытла
Злосны сівер выдзімае...
Нехта хоча, каб была
Беларусь глуханямая.

Жыць з панурай галавой
Нашай мове ці не годзе?
Мова мусіць быць жывой
Пры жывым яшчэ народзе!

1995

Чужыя звыродныя словы
На роднай зямлі чую я...
Ды гэта ўсё іхняя мова!
А ў нас святая, свая...

Не д'ябальскай хіжай напасці.
А чыстая, з незабыцця!..
Не мова, а звонкае шчасце,
Не словы, а кветкі жыцця...

Запэцкалі і заплявалі
На шчасце не ўсё і не ўсіх...
Іграе жалейка Купалы
І лашчыць знявераны слых.

І ўжо тут і там запявае
Салоўка, спрабуе лады...
І мова дзядоў ажывае,
І цешацца з намі дзяды.

2000

СТАГОДДЗЕ МОВЫ

Вось ізноў зямля ў святочным гудзе –
Трубаў, струнаў, бубнаў грамабой...
Ды без мовы сумна... Мы – не людзі
Без лагоднай мованькі сваёй.

За стагоддзем грукае стагоддзе
Ў кожнае акно і кожны дом...
А без мовы... песціць не выходзіць
Душы і спагадай, і цяплом.

А без мовы... Хто мы і адкуль мы
Перад зорнай вечнасцю быцця?
А без мовы як любіць і думаць?
І ці можа быць які працяг?..

Жыць без мовы, проста, не выходзіць –
Не пазычыць мовы, не купіць...
Нам не год бы – цэлае стагоддзе
Ў абарону мовы абвясціць!

2014

НАША МОВА

Табе Статут даруем новы –
Вялікакняжацкі Статут, –
Ліцвінаў, продкаў нашых, мова –
Трыумфаў мова і пакут!

Ты наша... Матчыныя рыскі
Паўсюль, у кожным складзе слоў!
Як "люлі-люлі" над калыскай,
Што бацька твой шчаслівы плёў...

Ты нам з жыццём падаравана;
Там, у нябёсах, твой пасад!
Ганаравана, шанавана
На шчасце і на добры лад!

2017

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Акалела на марозе мова...
Злыдні яе выгналі ў мароз!
Дом перабудоўваюць нанова.
Пусцяць, ці не пусцяць?.. *Вот вопрос!*

"Можа я сама ў чым вінавата?.. –
Нехаця падумала цяпер, –
Можа я дарма пусціла ў хату
Хіжую суседку напавер?"

"Можа... " Колькі будзе гэтых "можа"!
Як самой тут разабрацца, як?
І ніхто ў бядзе не дапаможа,
І нікому стогн яе няўзнак!

Гэтак лёгка ўмерці на марозе –
Легчы, утрапеніцца, заснуць...
Вунь ужо і тройка па дарозе
С бубенцамі мчыцца... Дайте путь!

2016

НАШАМОЎНАЕ

Усё цудоўнае
Ёсць нашамоўнае!
Жытло і лёс...
Святло бяроз...
Зямлі цяпло...
Клёкат буслоў...
Звон чыстых рос...
Шэрань-мароз...
І сонца жар
І ўвесць абшар...
Світанкаў золь...
І сум, і боль...
І справы ўсе
Ў Боскай красе!
І думак роі,
І хмары мрояў...
І пах ядлоўца...
Кожнае слоўца –
Як хлеб падовы,
Як бор сасновы,
Як грай вясновы...
Цуд, а не мова!

2017

БЕЛАРУШЧЫНА

Далягляд. Небасхіл. Небакрай...
Гарызонта зямнога найменні!
Нашы родныя словы. Наш рай.
Мілагучнасць і захапленне.

А раздолле, улонне, абсяг!..
О, крыштальная матчына мова!
Ты іскрышся, праменішся ўся.
Зоркі, зёлкі – сугучча снова.

Золак. Досвітак. Ранак ліпіць...
Нараджаецца дзень яснавокі...
І натхняе ўпівацца і жыць
Неба ў *воблаках*,
Хмарках,
Аблоках.

2002

ВЯРТАЙСЯ, МОВА!..

Прысвячаю шчыравальнікам курсаў "Мова нанова"

Вяртайся, мова, з сутарэнняў,
Куды цябе заслаў "маскаль" –
Нечалавечае стварэнне,
Што справіла крывавы баль!

Вяртайся, мова, з той каплічкі,
Што апынулася наўзбоч,
Ды са старонак рванай кніжкі,
Якую затапталі ў ноч!..

Вяртайся, родная, з-за печча,
З завулку цьмянага на пляц!
Вяртайся назаўжды, навечна
Не толькі ў хату – у Палац!

2016

Ёсць на свеце розныя няўроды:
Ёсць што плёну не дае і кроў...
Смешна называць сябе народам,
Мову забываючы дзядоў.

Але дух бунтуе зноўку й зноўку...
Дзякуй Богу, што хоць ён такі!
А з крывёю перадазіроўка
Выйшла ў беларусаў... За грахі!

Вось і не ўрадзіла наша ніва!
І каторы раз – усё няўрод!
Хто з кароткай памяццю – шчаслівы.
Бо хто з даўняй – спраў неўправарот!

2002

* * *

Мару, мроіцца пры нагодзе:
Згода, лад у маім народзе...
І прэстыжна і, нават, модна
Размаўляць нам на мове роднай.

2000

ЯК ДОЎГА?..

Край Ефрасінні Полацкай,
Міндоўга,
Скарыны, Багдановіча зямля,
На мове метраполіі як доўга,
Як раб, народ твой будзе
размаўляць?

На свеце ўжо няма такой пароды,
Няма народа, здольнага цярпець
Прымус і здзек ад іншага народа,
Пакорліва маўчаць,
канаць-гібець...

Таму й дакор, народ, табе суровы
Шлюць прашчुरы й нашчадкі
праз гады...
І толькі твая песенная мова
Цябе на крылах вынясе з бяды!

2013

Ты не адзін,
Калі грамадзянін...
І драма ўсіх –
Заўсёды твая драма.
Народ –
Калі ўсіх многа,
А не ты адзін...
Тады і ты адзін –
Народ таксама!

2001

Любіць Бог Беларусь.
Бог пакутнікаў любіць...
За пакутай пакуту
Цярплівым дае.
Што ж, цярпі, беларус!
А як спадчыну згубіш –
Знай:
Крывёю плаціць
Будуць дзеці твае.

1995

У ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ

Перамогі прашчураў – ад Бога.
І таму не трэба пра вайну...
Нават маршаў бравурных замнога
Ў нас у Вялікодную вясну.

Лепш няхай абудзяцца званіцы,
Храмы славу Госпаду спяюць...
І мільёны сэрцаў будуць біцца
З гонарам за спадчыну сваю.

2016

ЯШЧЭ РАЗ ПРА ПЕРАМОГУ

Верш напісаны пасля прагляду па БТ святочнага канцэрту, прысвечанага Дню Перамогі, на якім не прагучала ніводнай беларускай песні.

Ці наша была Перамога?
Ці наша грымела вайна?
У іншых аб ёй песен многа.
А ў нас?.. Ды хіба што адна!..

А можа так спляжылі танкі
І ўсю здратавалі наўкот,
Што й мовы тваёй, партызанка,
Не чуў больш ні Захад, ні Ёсход.

Ёсць песні пра лён і пра кросны,
Пра спадчыну і ручнікі...
Адну "Ой бярозы ды сосны!.."
І то не спяюць мужыкі...

А, зрэшты, чакайце хвіліну –
Яшчэ адна песня была!
Яна пра дзяўчыну Галіну,
Што ў лес к партызанам пайшла.

Пра ружы на сціплай магіле
Даўно ўжо напеў не гучыць...
Забылі нашчадкі, забылі
Ўсё тое, што нельга забыць!

А можа заўгодна так Богу:
Па праву ўсім гонар, цана?..
Хоць наша была Перамога!
І наша грымела вайна!

2002

Шчасце нарадзіцца беларусам:
З зоркай Мілавіцай размаўляць,
Упівацца кожным словам з вуснаў,
Бацькаўшчыну песнямі люляць,
Адбівацца ад чужых напасцяў
І мужнець пад крышталём нябёс...

Нарадзіцца беларусам – шчасце!
І памерці ім – шчаслівы лёс!

2007

ЛЮДЗЬМІ СТАЦЬ

Якое быдла чалавек,
Якому трэба чарка-шкварка!
Яму здаецца, што жыве,
А ён, як... попел ад цыгаркі.

Крый Божа, волю быдлу даць –
Патраў чакайце ды нягодаў...
Людзямі спачатку трэба стаць,
Каб потым біцца за Свабоду.

2002

АПТЫМІСТЫ

Над краем сівер завывае,
Шарэе далеч без пары...
А беларусы ўсё спяваюць,
Хоць так няўтульна на двары!

Шыбуе з неба след агністы,
Плыве ўжо ветах дагары...
А беларусы – аптымісты!
Хоць канец света на двары!

Вунь бульбы, можа, на дзён дваццаць!..
А малака – як набяжыць!..
А беларусы – не баяцца!
Жыць гола лепей, чым не жыць...

Даўно заводаў не будуць,
Пад пілы йдуць сады, бары...
А вельмі многіх не турбуе...
Хай усё гарам хоць гарыць!

2017

З кім павядзешся,
Перад тым і сагнешся...

Згінаюся перад Творцам,
Перад зямлі абаронцам,
Перад маці
І перад сынам,
Перад словамі
Гонар,
Айчына.

2013

БОЛЬШ БЕЛАРУСІ!

Зорная ночка...
Спяць Янкі, Ганусі...
Годзе! Упрочкі!
І я спаць кладуся!

Сёння запозна...
Заўтра прагнуся –

Снежна, марозна
Па Беларусі...

Як будзе потым?
Да промняў хінуся...
Меней маркоты –
Больш Беларусі!..

2016

БЕЛАРУС

Зміцеру Дашкевічу

Юнак дзівосны, адмысловы,
Адкрыты, ходзіць напасткі...
Зусім без комплексаў
 "саўковых" –
Лагодны беларус такі!..

Уважліва, таму маўкліва,
На плошчах слухаюць яго
"Мент" малады
 і "туз" пыхлівы,
Высновы робяць з усяго...

2018

З мінулага мы ў будучыню крочым.
Жыццём мы называем гэты рух...
Як белы дзень імкнецца з чорнай ночы,
Так з пут шугае наш крылаты дух.

Вось-вось ужо ён вырвацца на волю,
Ён так ужо сабраўся шугануць,
Навечна развітацца каб з нядоляй,
Забыць галечу, здзекі ды вайну...

Толькі што ўчора білі нам па ранах,
Яшчэ і ранкам бачны чорны цень...
Вітайма Белы Дзень доўгачаканы!
Вітайма беларускі Белы Дзень!

СЦЯГ

Сцяг прыгожы наш, чысты,
вядучысты...
Хто не любіць яго – варты жалю...
Нават немцы – чаго там! –
нацысты
Гістарычны наш сцяг паважалі!

Так, були й нас і калабаранти,
Як і й кожній країні занятій...
Але сцяг не зламаў акупантаў –
Быў ізноў, як раней, ён узняты.

Ясны, светлы, бялютка-агісты,
Акурат як сапраўдны, Хрыстовы!

Ненавісным ён быў камуністам...
Але іхнія ўпалі аковы!

Адраджэнне! Хапала работы...
Для сябе родны край абуджалі!
Падхапілі свой сцяг патрыёты,
Ды з Усходу ваўкі не драмалі...

Засціць вочы ім сцяг наш пакутны
І Пагоня іх наша пужае...
Але ў сэрцах ён нашых прысутны
І над светам вось-вось залунае!

2017

ГОД БНР

Насустрэч велічным падзеям
Упарта пойдзем мы цяпер...
Нацыянальная ідэя –
Гэта ідэя БНР!

І гэта бачыш сёння ты сам...
І ўжо хоць вер ці хоць не вер –
Нас сотні, нават сотні тысяч!
Мы – гэта я, ты, БНР...

Стагоддзе – цэлая эпоха!
Ты беларус... І не пярэч!
За Рэч маліся шчыра Богу,
За Паспалітую, брат, Рэч!

Год БНР – гэта падзея
Сусветная... Нацяты нерв!
Нацыянальная ідэя –
Гэта ідэя БНР!

2018

“ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!”

“Жыве Беларусь!” –
З парканаў сціраюць.
Значыць, не хочуць,
Каб яна жыла.

Хочуць каб край быў пеклам –
Не раем,
Каб роднае, свойскае ўсё –
Датла...

З такім двурушшам,
З такім апломбам
Робяць усё,
Каб бацькоўскі мой дом
Не быў для мяне
Маім родным домам,
А быў аплотам зла,
Самім злом.

“Жыве Беларусь!”
Зноў і зноў на праканах
Кожнай раніцы будзіць людзей.
Вядома, жыве...
У чым тут загана?
Дзе тут крамола, дзе?

2001

СЛАВЯНЕ

Мы, славяне,
Між сабой паладзім –
Беларус, расеец, маларос...

Калі трэба –
У застолле сядзем,
Разам зрушым непадатны воз.

Кожны ж хоча
Быць самім сабою,
Роўным паміж роўных
Хоча быць...
І не будзе крыўдай і манюю
Кожнаму па розуму і жыць!

Раз браты –
Дык трэба і па-брацку
Гаспадарку-спадчыну дзяліць.
Не дзяліцца ж –
Не па-гаспадарску,
Не па-людску,
Не па-Боску жыць.

1996

ЖЫВЕ ВЯЛІКАЯ ЛІТВА...

Жыве Вялікая Літва
Ў маленькім сэрцы Беларусі...
Насенне гэтага радства
Ўзысці і каласіцца мусіць!

У спёку ці сярод зімы,
Ці ў слоту выпрастаем спіны...

Ліцвіны-беларусы мы!
Хоць пераважна ўжо ліцвіны!..

Хоць вырашае не нazoў,
А Дух усё прадвырашае...
Мы, як тады, ліцвіны зноў!
Хай нас хоць хеўрай называюць!..

2017

ЛІЦВІНЫ

Літва...
Літоўск,
Ліцвінкі...
Ліцвіны...
Да болю мне знаёмыя назовы!
Я сню далёкіх продкаў
Дзіва-сны
І, як на яве, чую дзіва-словы.

І Брэст-Літоўск
З бясчасся паўстае...
Ад Уній і ад меж даўно стамлёны...
А ў вёсачцы Літва
Сябры мае
Аруць і сеюць,
Жнуць і косяць
Плённа.

1995

ЖЫВІ, БЕЛАРУСЬ!

Змяняе зару
Пахмурны мой дзень
І зноў даганяе зару...
Жыве Беларусь
У сэрцах людзей.
Жыві і квітней, Беларусь!

Не гасне зара,
Займаецца дзень.
Вітаюць нашчадкі зару.
Святая пара!
У сэрцах людзей
Світае, жыве Беларусь.

На вечнай зямлі
Нявечны мой след,
Дзе прашчураў стлелі сляды...
Чаму мы прыйшлі
На наш белы свет?
Каб жыць Беларусі заўжды!

1994

Здранцвела Беларусь...
У распачы душа...
Знямела...
Сціхла мова яе Боская!

У шэрані застыг скарынаўскі абшар
І спее гнеў у гарадах ды вёсках.
Да сонца, да вясны,
Магчыма, ёй драмаць.
Чакаць нядоўга!
Час цяпер бязлітасны...
Тады ўжо, як паводку, не стрымаць
Вас,
Кастусі, Зяноны, Янкі, Вітаўты...

1996

БЕЛАЕ ВОЙСКА

Белае войска...
Шэрагі... Сцягі...
З горада, з вёскі –
Усе на прысягу!
Вершнік ліхі*
на Хрыстовым штандары...
Гонар які
Ў маладзёнаў на тварах!
Белае войска...
Не з праху, не з воску –
У ім як па-людску ўсё,
Так і па-Боску...
А маладзёны не хлопцы –
Мужчыны –
Ўсе абаронцы
Роднай Айчыны!

Белае войска –
З намі па-свойску,
Белае войска –
Роднае войска!
Родная мова,
Каманды на мове...
Войска гатова,
Напагатове...
Хто нас не любіць,
Не паважае,
Здзекліва, груба
Нам пагражае?
З поўначы, з поўдня,
З захаду-ўсходу?..
...У войска сёгодня
Свята з нагоды.

Тая нагода
Такая святая!
...Лезла з усходу
Варожая зграя.
Зграю пад Воршаю
Продкі пабілі,
Хоць значна з большаю
Біліся сілай!
Дзе тое поле?
Ля рэчкі Крапіўна!
Волю і долю
Займела краіна.

Княства Вялікае
Наша ўздыхнула...
Воклічы дзікія
Сёння ў мінулым.

Мірна хаціны
Жывіце,
Палацы!
Войска ліцвінаў
Крочыць на пляцы...
Гэй, *зважай*, беларус,
Леваруч, крокам руш!

*) тут у значэнні «злосны, суровы»

2016

МОЙ НАРОД

Прывык, што згорблены, апальны –
Цярпеў заўсёды столькі бед! –
Народ мой непатрабавальны,
З надзеяй толькі на сябе...

Але не толькі спадзявацца
Яму належыць... Спіну гнуць...
Даўно ўжо трэба разабрацца:
Колькі ўжо можна і... каму!

Хоць мулка розуму... Абухам
Б'е камарылля па мазгах!

Ды не збярэцца пакуль з духам
Сахатым трэснуць па рагах...

Ну а калі збярэцца, трэсне –
Падзея будзе на ўвесь свет...
Тады ліцвіны і ўваскрэснуць
І ўспомняць продкаў заповіт!

2017

НАЙМЕННІ

Вымятаем часу розны друз,
Спее Дух пад сонечным праменнем...
Крывія... Літва... і Беларусь –
Маці нашай гордыя найменні!

Крывія ўсю кроў змагла стрываць,
Што ў Дзвіну сцякала ды ў Палоту...
Княжыла стагоддзямі Літва,
Каб свяціцца Беларуссю потым!..

Вымяцем ізноў апошні друз!
Хілы Дух даспее пад праменнем!
Крывія... Літва... і Беларусь...
Ушануем гордыя найменні!

2014

Найперш мы – ліцвіны.
Пасля – беларусы...
Шануйма перш-наперш
Свае карані!
Ці нас за правіны
Змятуць землятрусы
З зямлі, што гарэла
Не раз у агні?

Ці нас, калі спрахнем,
Развее па ветры,
Каб болей ніколі
Мы не прараслі?
Найперш мы – ліцвіны.
Без гэтай жа веры
Ніхто і нішто мы
На Боскай Зямлі.

1996

Народ не выпявае без свабоды.
Як плод – без сонца,
Шчасце – без цяпла...
Гулі завеі – і ў майго народа
Душа, знаць, да канца не расцвіла.

Вакол вясна, а тут зіма, віхуры,
Змяняе год пусты
Нішчымны год...
Насельніцтву мо й трэба
Дыктатура.
Народ жа без свабоды – не народ!

2000

ТЫ

Ты нарадзіўся – і дзівы
Над тваім лёсам гарой!..
З мамай сваёй ты – шчаслівы,
З татам сваім ты – герой!

І патрыёт ты , і воін,
Шчыры пры тым беларус...
Побач і поруч з табою
Сэрцам адданы Ісус!

Што нам для поўнага шчасця
Трэба ў кароткім жыцці?
Д'ябал каб шлях нам не засціў
К Царству Нябеснаму йсці!

2017

ТУТ

Лепш ідзі сцяжынкай вузкай –
Прыйдзеш ты па ёй у рай...

Між чужым і беларускім
У жыцці не выбірай!

Стане вусцішна і млосна –
Слухай сэрца!.. Будзеш жыць!
Край бацькоўскі, край дзівосны
Ў мужным сэрцы беражы!

Лёс закіне мо й далёка...
Толькі сэрцам будзеш тут,
Дзе цяплейшыя аблогі,
Дзе мілейшы сэрцу кут.

2016

МУДРАСЦЬ

Віталю Рамашэўскаму

Адкуль прарастае мудрасць?
З дзіцячай анёльскай душы...
Пад цёплым матуліным футрам
Ёй трэба сагрэцца, каб жыць.

Пад мамы пяшчотным паглядом,
Пад татавым кажухам
Яна, яшчэ кволая, рада
І ўжо так карціць ёй: бягом!..

Па клумбе ў двары, па прысадах,
Па вуліцы тлумнай... Пасля

З чародкаю птушак прысядзе,
Каб з імі ў завоблачны шлях!..

А там... і да ісціны блізка!
Імкнецца любая душа
Свяціцца і зоркаю бліскаць,
Прабегшы па долу спярша.

2016

НА ПАЛЕССІ

А на Палессі спякота,
У полі да поту работа.
Поймы і плёсы сухія...
Гэтак нябёсы ліхія!

А на Палессі балотным
І мітусліва, й грукотна,
Тэле-ра-дыё-актыўна,
Мелі-я-ра-тыўна...

А на Палессі радзіны
На ўсё вакол адзіныя...
Лье як з вядра... Неба плача
Па паляшучках, ныйначай.

А на Палессі малебен.
Як абразы – хмаркі ў небе...
О, барані, Божа, нішчыць
Храм светлы Жэні Янішчыц!

2001

ПАЛЕСКІ МЁД

Міколу Герасіміку

Мёд Палесся. Палескі мёд.
Палыновы, аж чуецца горыч...
Зноў пачаўся пчаліны год,
Год мядовы, які ўжо, каторы!..

Мо трыццаты, саракавы?..
Колькі сотаў і рояў пчаліных,
Колькі кветак, духмянай травы,
Цветаў ліпавых і тапаліных!..

На прыволлі між грэчкі й аўсу
Ціха лета пчалінае тлее...
Гонім прэч мы дакуку-асу
І ад шчасця сустрэчы чмялеем.

2002

НАЗАЎЖДЫ

Як усе,
Як усё ў свеце тленна –
Не паправіць нічога ў жыцці!
Мы – шчаслівае ўсё ж пакаленне,
Хоць прыспеў і наш час адысці!

Адысці назаўжды мы павінны –
Хто ў пару, хто, на жаль, без пары...
Ды няўжо ж у ліхую часіну
Беларусь мы пакінем, сябры?

Колькі ёсць, колькі будзе шчэ сілы
На Айчыны алтар пакладзем,
Толькі б край шматпакутны і мілы
Годным стаў хоць для нашых дзяцей!

2017

НЕАД'ЕМНАЕ

Уладзіміру Гарбаруку

Край, што апеты паэтам, --
Самы расквечаны край...
Буйна тут спелі ранеты,
Сытны пяклі каравай...

Рыфмамі вёскі звінелі –
Сёння яшчэ чуцен звон...
Гутава,
Осаўцы,
Белін –
Спеўныя вёскі здавён.

Росныя, розныя сцежкі
Нас убакі развялі...

Стынуць сям-там галавешкі
Ў душах,
на дымнай зямлі.

Сынава сэрца не стыне,
Сынава сэрца баліць...
Вёскі – галечы рабыні
На ачарсцвелаі зямлі.

2000

СВІТАННЕ

Зорна яшчэ і маўкліва,
Росна і цьмяна яшчэ...
Першы праменьчык шчаслівы
Хутка струмком пацячэ.

З-пад лёгкакрылае хмаркі,
З-за надазёрных бароў
Пырснуць праменьчыкі ярка
На збажыну і муроґ...

Вось і світае...
Радзіма
Светла ў душы паўстае.
Гэта святая гадзіна!
Моліцца час на яе.

І на паўсонную вёску,
Што ў атачэнні лугоў,
Дух апускаецца Боскі,
Хоць і нябачна яго...

2002

ПЕРАПЁЛКА

Паляцела полем перапёлка.
Поле палыхала палыном...
У смугу, на высяглыя зёлкі
Ўпала і заснула мройным сном.

І прысніла поле перапёлка,
Сонцам пазалочаную шыр.
Выспявалі залатыя зоркі
Ў светлай перапёлчынай душы.

Доўга плыў з-за небасхіла ранак,
Потым – дзень спякотны і даўгі...
Выцякала з яе ціхай раны
Сонца на пабляклыя лугі.

1993

Стань гаспадыняй, Беларусь!
У роднай хаце свой абрус
Ільняны, чысты засцялі...
На гэтай княжацкай зямлі

Чужы не мае права лгаць,
Свае законы дыктаваць.
Адзін-адзіны ёсць закон:
Ты – валадарніца спакон
Гэтых людзей і камяніц
Азёр і рэк, палёў, крыніц...
Стань зноў жа гордаю княжной
Між Нёмнам,
Прыпяццю,
Дзвіной!
Сама сабою стань – і ўсё!
І паінакшае жыццё,
І будзе вораг знаць і госць,
Што гаспадыня ў хаце ёсць.

1994

ТАЛАКА

Нас выратуе толькі талака –
Яднанне на сумленні і любові...
Такая плынь, бурлівая рака –
Збавенне ад ляноты й пустаслоўя!

Нас выратуе шчыравання дух
Ды песні мацярок і прабабулей...
А калі зробіць кожны з нас за двух –
Тады й не трэба ўжо нічога болей...

Нас выратуе талака... Народ
Толькі тады народ, калі ўсе разам

Агульны ачышчаюць агарод
Ад пустазелля, шкоднікаў, заразы...

2015

Я доўга буду жыць...
Няварты я нябёсаў.
Нямала насмяціў я на Зямлі.
Нямала асушыў рачулак, плёсаў...
Зашмат пяску здабыў...
Замест раллі...

Пакуль не замалю грахі –
Не буду
Забраны Богам у нязнаны рай.
О, колькі трэба год мне,
Каб ад броду
Ачысціць занядбаны мною край!

1994

Я – КРЫВІЧ, Я – ЛІЦВІН...

*Памяці загінулага на Еўрамайдане
Міхася Жызнеўскага*

Хахол – мой родны брат, --
Маскаль – мой брат стрыечны –
І лях – стрыечны брат –
І сябар мой жмудзін...

Мне лёс наканавай
Жыць з імі поруч вечна
І ў шчасці, і ў бядзе...
Я – крывіч, я – ліцвін!

Адным я – балтарус
І беларус – астатнім...
Але я берагу
Свой светлы радавод
І ўсё раблю,
Каб не лічылі статкам
Суседзі і браты
Славу ты мой народ.

2016

ПЛЕЯДА

Памяці Народных паэтаў Беларусі

Няўмольны час...
Няўмольней Бога –
Яго заўжды можна ўмаліць.
Не адмяніць Суда самога!
Хіба што можна аддаліць...

Маліліся і аддалялі...
Малітвай быў іх кожны верш!
І светлымі былі іх далі,
Калі ў народзе жыў давер...

Сыходзілі... Свая часіна
Ў час эпахальны ў іх была.
І кожны для эпохі сын быў –
змагар-апостал супраць зла.

І кожны дапаўняў плеяду,
Што ўславіла славыты край.
Ёсць час для яркіх зарападаў...
Няхай палае небакрай!

2016

КОЖНЫ НАРОД ВЯЛІКІ...

Пакінем усе прылікі –
Гісторыя сведчыць сама:
Кожны народ – вялікі!
А большага і няма...

То хітрасць, то зброя, то краты
Пускаюцца ў ход... Бяда!
Спрабуюць дэгенераты
Карліку веліч надаць.

Хоць пыжыцца -- грэх вялікі.
А ім што грэх, што ні грэх...
У д'ябла свае разлікі:
Дабро ж у разлік не бярэ...

Яму так і гэтак добра...
Няхай і дабро не спіць!

У церніях расцяробы
Камусьці трэба рабіць.

На ўлонні каб дзікай прыроды.
Хто пекла ствараў, а хто рай...
Вялікія ўсе народы!
Не мерай, не выбірай!

2016

ГОД 1514

Над рэчкай Крапіўнай
Асотна, крапіўна...
І блытае ногі іржавы быльнёг...
Тут кроў булькатала,
Як пеннае піва,
І брат, бы ў папойцы,
На брата тут лёг.
Але не папойка
Была тут, а бойка,
Смяртэльная бойка
Славянскіх братоў.
Літоўскае войска
Трымалася стойка,
Маскоўскаму войску
Зламала астоў.

Скрушылі ліцвіны
Захопнікаў хіжых...

Як брат – то будзь братам,
Не лезь напралом!
Ты, рэчка пад Воршаю,
Не вінавата,
Што братам валодала зло.
А зло там пануе,
Дзе дух слабы чуе,
Дзе волі і праўды няма.
Дух добры і вольны
Ўсё злое карчуе...
Дарма, брат, злуешся,
Дарма!

1994

ЭХ, ХАДЗІЛІ!..

Як хадзілі мы ў баі-паходы,
Як рубілі вояў, ваяводаў,
Як гулялі нашы шаблі востры,
Як зумчэлі нашы кулі-восы!..

Як кахалі любых, як любілі,
Край-старонку родную адбілі.
Як капалі наспех нам магілы,
І ўскіпалі помстай нашы сілы!

Як без нас сталелі нашы дзеці,
Як унукаў праслаўлялі ў свеце!..
Як насенне наша вольна спела
І свабодна ў вольны свет ляцела!

Эх, хадзілі мы ў баі-паходы!
Эх, рубілі вояў, ваяводаў!
Эх, гулялі нашы шаблі востры,
Эх, зумчэлі нашы кулі-восы!

2012

Я НЕ ТАКІ БЕЛАРУС!

Вунь запрадаўца і хлус,
Служка нястач і пакут!..
Я не такі беларус –
Я нецярплівы да пут.

Я нецярплівы да зла,
Страхаў, падманаў, гарот...
Нораў мне вольны дала
Маці-зямля. Не народ!

Калі народ, быццам крот
Толькі і рые зямлю,
Ганю такі я народ –
Мала сказаць “не люблю”.

Ганю і тых, хто яго
Хваліць замест каб сварыць.
Грэшна не бачыць грахоў
З самай раскошнай нары!

Грэх набліжаць землетрус!
Хоць ён расплата за грэх...
Я не такі беларус –
Хам, бедакур, пустабрэх...

Я разбураю нару!
Я палюбіў скразнякі!
Я не такі беларус.
Крыўдна... Але не такі!

2002

ЛАГОДА

Край ад лагоды Боскай – светлы рай.
Квітнее красавік між хутарамі.
І я, малы, так рады сваёй маме –
Нясе мяне цярпліва за плячамі.
Хістаецца калыска-небакрай...

Як добра на "баранах"! Так заве
Матуля гэты старадаўні спосаб...
Вакол мяне чмялі звіняць і восы
І конікі... І пошчак шматгалосы
Плыве сярод лугоў, плыве, плыве...

А вунь, увесь у квецені да хмар, –
Знаёмы хутар, як каўчэг світальны,
З нябёс пасланы мне, выратавальны,
І голас мамы цёплы, суцяшальны,
І ветрык веснавы цалуе твар...

– Ну, можа сам па траўцы пабяжыш?.. –
Цікавіцца стамлёная матуля. –
Бяжы, вунь сустракае нас бабуля!..
Душа ляціць, хоць сам іду пакуль я
Туды, дзе мне яшчэ так доўга жыць...

Ды як ні жыў – мінуў той шчодры час,
Шчаслівая пара цяпла, лагоды...
Пранесліся над хутарам нягоды
І ўсё змянілі ў свеце назаўсёды.
А памяць грэе і лагодзіць нас!

2008

ШТО ТАКОЕ ДОБРА І ШТО ТАКОЕ КЕПСКА
Амаль па Маякоўскаму

Малец сын прыйшоў да таты
І спытаў адкрыта:
"Што такое Курапаты,
Хто каго забіў там?
Гэта вельмі дрэнна, тата?
Што ж такое добра?.."
Тата памаўчаў зацята
І падумаў: "Во, брат!..
Дажыліся да чаго мы:
Дзеці ўжо малыя
Так дасціпна, пакрыёму
Глебу праўды рыюць..."

“Забіваць людзей, мой сыне,
Божа крый, няможна!..
А тым больш зусім нявінных –
Грэшна і бязбожна!”
“Тады як жа?.. Хто забіў іх?”
“Злыдні, сынку, злыдні...
Столькі дрэннага зрабілі –
Што й добра не відна!”

“Зразумела... Значыць, кепска
Тое ўсё, што злое...”
Бач, як успрымае рэзка
Зло дзіця малое!
“Дзе ж тады схавана, татка,
Добрае ўсё тое?”
Вось дык зух, вось дык дзіцятка –
Нічога не ўтоіш!..

“А дабро... Яго сумленне
Наша прыхавала...
Ты, мо, тое пакаленне,
Што яго памалу
Разгайдае, разшугае
І на свет пакажа;
Зло нарэшце пакарае,
Стане правіць-княжыць...”

Бацька змоўк... А сын маленькі,
Зразумеўшы многа,
Лёг і ўраз заснуў ціхенька
На грудзях у Бога.

2015

РАДЗІМА

Каліны куст позні, азімы,
Пад мамінай хатай гарыць...
У госці чакае радзіма
Пабачыцца, пагаварыць.

Усіх, хто няблізка, далёка
Ад хатаў ды родных крыжоў,
Чакае прастор сінявокі,
Аздоблены льдзінкамі ўжо.

Затканы кілімам зімовым,
Чароўны і блізкі такі,
Што квеценню рояцца словы,
Хоць веюць вятры-скразнякі...

Прыеду, адзіны з вяскоўцаў
Былых, на сардэчны паклон...
Якое пачую я слоўца
Пад слёзны малінавы звон?

2018

У ВЁСЦЫ

Уплецена стужка асфальту
Ў маю маленькую вёску,
У вёску майго маленства,
Цяпер – неспакою майго...

Калі я сюды еду –
Хачу зразумець сябе,
Паслухаць дзядоў мудрэйшых,
Бабулек з унукамі ўбачыць,
Паспачуваць, суцешыць,
Доўга ўначы не спаць...
На досвітку спаць трывожна:
Папець бы на працу ў горад!
На досвітку тут падзея –
Спаборніцтвы пеўняў.

1989

ЧАС АНЁЛА

М. А. Юрашэвічу

У кожнага ёсць свой анёл...
І ёсць свой Анёл у народа!
Сабраць аднадумцаў за стол
Якраз ёсць святая нагода.

Няхай не раскошны наш стол,
І граюць музыкі так сумна...
А крыллем прыкрые Анёл
Усіх нас, дзяцей неразумных.

І толькі ніколі Анёл
Не быў і будзе пыхлівым...
Зляціць яго пёрка на дол –
І ўбачым народ свой шчаслівым.

2005

ШЭРАЯ РУСЬ

Ёсць вёсачка Шэрая Русь –
Старая і вельмі ўжо шэрая...
Здароў жа будзь, дзядзька Пятрусь!
Жыццё што гадамі мераеш?

Твае хоць гады ўсе ў рады,
Ды супраць усякай логікі
Ты ўсё ж не зважай на гады
І не паглядай ты на могілкі!

Усмешкай вяскоўцаў сагрэй,
Апошніх, як вёсачка, шэранькіх...
Хай крышачку стане святлей
У хатках па снежаньскім шэранем!

І нам, дзядзька, сёння ў пару
Па шапцы даць суму ды скрусе...
Ёсць вёсачка Шэрая Русь
У шэрым кутку Беларусі.

2017

ШЧАСЦЕ ПАДМАННАЕ

Родная вёсачка,
Дзе ты?
Жыта палосачка,
Дзе ты?

Родная вёсачка –
Клён ды бярозачка,
Сад, наліўныя ранеты...

Любая дзеўчына,
Дзе ты?
З кім ты павенчана?
Дзе ты?
Любая дзеўчына,
Боль спаконвечны мой,
Вёсны шчаслівыя, леты...

Ранне туманнае,
Дзе ты?
Шчасце падманнае,
Дзе ты?..
Шчасце падманная,
Сэрцам жаданае...
Больш не падманеш мяне ты!

2014

ДОМА

А паміраць вяртаемся дадому...
Найлепш – у хату родную бацькоў.
Ды ці патрэбна дому твая стома,
Калі да нэндзы ты яго давёў?

Ступаеш ты, нібы на полаг мінны,
На хісткі, спарохнелы ўшчэнт парог.

Не хочаш нават думаць, што павінны
Бацькоўскай хаце, што ёй даць не змог...

Яна і дзверы адчыняць не хоча –
Запала клямка, вугал вунь касы...
Як будзе табе жудасна тут ноччу –
Ні да спакою і ні да красы...

Ты паміраць збіраешся... А неба
Табе час адпускае замаліць
Грахі... і зразумець, што ўсё-ткі трэба,
Пара вяртаць даўгі сваёй зямлі.

Тут, дзе пануе парохно, куколле,
Дзе змрочным сценам нудзіць і баліць,
Табе даў Бог пашчыраваць уволю
І хату продкаў сэрцам прасвятліць.

2015

ВЯСКОВЫ МАРШРУТ

Пара якая б ні была –
Зіма, вясна ці лета –
Дамоў, да роднага сяла,
Спяшаю браць білет я.
Штурмую "пазік" як і ўсе,
Шануючы бабулек,
І прывыкаю пакрысе:
Аўтобус – нібы вулей!..

Вяскowy з'езджаны маршрут
Мне любы і знаёмы,
Нядоўгіх дваццаць пяць мінут
Патросся – і ўжо дома!
Ды што там дома!
Цэлы свет
У “пазіку”... упартым.
Вунь, захмялелы мой сусед
Навокал сыпле жарты!..
Бабулька венікі вязе.
– Старога біць... – жартуе.
– Чаго таўчэшся!?
На назе і так даўно стаю я... –
Незадаволенасць сваю
Злы дзяздыка выдаў гучна.
А я не тое што стаю –
Я вісну... І мне зручна.
А ззаду столькі маладых!
Падкіне раптам знізу –
Яны вадзіцелю тады
Крычаць:
– Яшчэ вярніся!..
Мацней на газ націсне той:
– Ну, зараз і падкіну!..
А дзед:
– Э-э, хлопец, супакой
Сябе й сваю машыну!
Назад паедзеш без мяне,
Тады й шалей як хочаш...

Эх, як жа добра ехаць мне
Ў дзяцінны свой куточак!

1988

РОДНАЯ ВЁСКА

Вольны пераклад песні "Polskie kwiaty"

Часта – не першы раз –
Кліча дзяцінства нас
У час ранейшы...
Там дрэмле продкаў дух,
Воблачкаў белы пух
Самы бялейшы!

О, край палескі –
Палі, узлескі,
Дзе ў травах і кветках
 празрыстыя далі...
Там нашы вёсны
І наша вёска,
Дзяцінства вёска...
Тут нас мамы ў калысках люлялі.

І калі раптам сам
Лёс загадае нам
Сюды вярнуцца –
З цёплых аблокаў-хмар
Кроплі дзяцінных мар
Долу пральюцца...
На край палескі –

Палі, узлескі,
Дзе ў травах і кветках
 празрыстыя далі...
Тут нашы вёсны
І наша вёска,
Дзяцінства вёска...
Мы адсюль у нябёсы ўзляталі.

Ды адлятаем зноў
З вёскі дзяцінных сноў
Птушкамі ў вырай...
Воблачкаў белы пух
Вярнуцца ў родны кут
Жадае шчыра:

У край палескі,
Дзе долы-ўзлескі,
Дзе ў травах і кветках
 празрыстыя далі,
Дзе нашы вёсны
І наша вёска –
Дзяцінства вёска...
Яе Осаўцы продкі назвалі.

2016

МАТЧЫНА ДОЛЯ

Святая, мама, твая доля
І бласлаўлены небам лёс:
То каля печы ты, то ў полі
Калі не ў спёку, то ў мароз,

Калі не ў радасці, то ў скрусе,
Але заўсёды ты ў хадзе.
Такіх, як ты – паў-Беларусі!
Такіх, як ты, няма нідзе...

Наспех накінеш ты ватоўку
Ды ўсё шчыруеш у двары.
Ты сцелеш лён, пасеш радоўку
І зноў – ля печы да зары...

– Калі спачнеш?.. – кажу.
– Ніколі...
Ці ўжо хіба на свеце тым...
Жартуеш... Цягнеш у прыполе
Гару ранетаў залатых.
– На, выбірай!...А гэта – Зорцы,
каб малачко было смачней.
Ты піў?
Бяры там, у каморцы!..
Ах, мама, зноў ты пра мяне!
А мне ніяк час не прыспее
З табой пра ўсё пагаварыць,
Што шмат ты садзіш,
Многа сееш
І прорва жыўнасці ў двары...

Табе адной не трэба столькі!
Ды твой я ведаю адказ:
Табе даў Бог такую долю –
Не пра сябе дбаць, а пра нас...

І я гляджу на постаць маці,
Што завіхаецца,
Здаля
І думаю:
"А можа стацца,
Каб супынілася Зямля?.."

2007

П. К. Падлужнаму

Малая радзіма,
Як цябе мала!..
Столькі заўчасна
Ў вёсцы не стала:
Бацькі, суседа,
Сябра і кума...
Прыедзеш – няшчасна,
Ад'едзеш – зноў сумна...

Малая радзіма!
Дальбог жа малая!
Чарнобыля сіла
Чорная, злая
Палі і лугі твае
Спрэс арасіла...
На чорную ж сілу
Няма светлай сілы.

Няма
На маленькай-маленькай
Радзіме
Гуллівых вяселляў,
Вясёлых радзінаў...
Няма... А ці будзе?
Панурыя людзі.

Малая радзіма,
Баляць табе грудзі...

2000

ДРАГІЧЫН

Твайго імя значэнне так знаёма!
Адкрытае, як словы "дарагі",
"Дарогі", "дрожкі"... І вядуць да дому
Мае неспавядальныя шляхі!..

Драгічын-Дарагічын... Чын па чыну
Усё на тваіх вуліцах, дварах...
Шляхетныя мужчыны... А жанчыны!
Усмешкамі прывецяць... Проста "ах"!

Гасцінна тут і па-зямяцку ўтульна,
І дыхаецца вольна, як нідзе...
Шчыруеш, гаманкі палескі вулей,
І даражэш сэрцу дзень у дзень!

2015

ОСАЎЦЫ

Гады, вякі віхурамі праносяцца,
Знікаюць душы ў зорных віражах...
А ты жывеш, калыска мая, Осаўцы,
Расцеш, як хлеб надзённы,
на дражджах!

Бабулькі твае сыдуцца на лавачку,
Прыкльпае да іх сівы дзядок...
А маладзён істотную паправачку
Ўнясе ў размову: "Аграгарадок!.."

"Набраўся слоў!.. Усё адно вясковыя
І мы, старыя, ды і вунь дзятва..."
На Сонечнай дамы аж ззяюць новыя
І аксамітам сцелецца трава!

А воддаль каласіцца поле чыстае
І волаты-камбайны водзяць рэй...
Заможная, вяльможная, вячыстая,
Спявай, душа, пра родны кут званчэй!

2015

У ВЁСКУ...

В. М. Ярмоцыку

У вёску, у вёску...
У хату бацькоў!
Імкнуся і пнуса,
і еду я зноў.

Тут дух мой даўно...
І душа –
 не ды не –
Даўно выглядае ўжо
 з вокнаў мяне.

Што можа
Мне ціхая вёска сказаць?
Што я пра яе
Не магу напісаць?..
Альбо папракнуць хоча,
Што не яе
Абраў я ў нашчадкі
 і сведкі свае?

Што лёс
Са сталіцай далёкай
 звязаў?..
Папрок мяне рэжа
 бальней ад ляза!
У вёску, у вёску!
І дух, і душа
Пранізліва клічуць
 хутчэй паспяшаць.

Бо нельга
 больш целу
Трываці без іх –
Адвечных,
 бязмежных,
Лагодных, святых!

2016

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ

Рок і замежная "папса"
Звіняць пад вухам, як аса...
Паслухаць песню беларускую хачу,
Дзе ў гуках-зыках – чарак звон,
І грай музыкаў наўздагон
Ляціць у край, куды і я буслом лячу.

Гармонік грае, бубен б'е,
І галасіста сват паяе,
Яму заўзята падпявае хмельны зяць.
І песня родная ляціць
Гуллівай птушкай па жыцці...
Якое шчасце песню родную спяваць!

Маркота, гора ці канфуз –
Паяе заўсёды беларус...
І песню чуе беларускую ўвесь свет.
У гуках-зыках – чарак звон,
І грай музыкаў наўздагон
Ляціць у край, куды і я лячу...услед.

2000

ЛЮБІЦЬ БОГ БЕЛАРУСЬ

*На Беларусі Бог жыве...
(Ул. Караткевіч)*

Любіць Бог Беларусь,
Дух Святы тут жыве.
Шчыры ён беларус –
Крамнік, бондар, шавец.

Муляр ён і цяслар –
Гмахі ўзводзіць да хмар.
І мастак, і гуслар,
На раллі гаспадар.

Бог між намі жыве,
Хоць над намі ўладар.
То не ветру павеў –
Дух Святы лашчыць твар...

Жну, будую, ару.
Спачываю ў траве...
Любіць Бог Беларусь,
Побач з намі жыве.

Мне з табой, любы край,
Тут, пад небам Яго,
І з трывогамі – рай,
З рога многа ўсяго!

Я вітаю зару
І з зарой – белы свет.
Любіць Бог Беларусь
І таму тут жыве.

1994

ЗМЕСТ

<i>Свята хай доўжыцца год!</i>	3
Да 100-годдзя	
Беларускай Народнай Рэспублікі	4
***Душа сумуе...	5
Роднае	6
***Ліцвіну не трэба...	6
Святыні	6
***Любіць Бог Беларусь...	7
Наш сцяг	8
***Свабоды жыць сумленна...	9
***Бог беларуса пачуе...	9
***Наша мова павінна чуцца...	10
Словы	10
***Сэнс здаровы...	11
***Пакуль не вернемся да мовы...	11
***Мова – народу аснова...	12
***Народ перш чым страчвае мову...	12
***Без мовы мы не беларусы...	13
***Чую чужую мову...	14
***Калі ў мяне свая кашуля...	15
***Хоць з панурай галавой...	15
***Чужыя звыродныя словы...	16
Стагоддзе мовы	17
Наша мова	17
Беларуская мова	18
Нашамоўнае	19
Беларушчына	20
Вяртайся, мова!..	20

***Ёсць на свеце...	21
***Мару, мроіцца пры нагодзе...	22
Як доўга?..	22
***Ты не адзін...	23
***Любіць Бог Беларусь...	23
У Дзень Перамогі	24
Яшчэ раз пра Перамогу	24
***Шчасце нарадзіцца беларусам...	25
Людзьмі стаць	26
Аптымісты	26
***З кім павядзешся...	27
Больш Беларусі	27
Беларус	28
Белы дзень	29
Сцяг	29
Год БНР	30
“Жыве Беларусь!”	31
Славяне	31
Жыве Вялікая Літва!	32
Ліцвіны	33
Жыві, Беларусь!	34
***Здранцвела Беларусь...	34
Белае войска	35
Мой народ	37
Найменні	38
***Найперш мы – ліцвіны...	39
***Народ не выпявае без свабоды...	39
Ты	40
Тут	40
Мудрасць	41
На Палессі	42
Палескі мёд	43
Назаўжды	43
Неад’емнае	44
Світанне	45
Перапёлка	46
***Стань гаспадыняй, Беларусь...	46

Талака	47
***Я доўга буду жыць...	48
Я – крывіч, я – ліцвін...	48
Плеяда	49
Кожны народ вялікі	50
Год 1514	51
Эх, хадзілі!..	52
Я не такі беларус!	53
Лагода	54
Што такое добра і што такое кепска	55
Радзіма	57
У вёсцы	57
Час анёла	57
Шэрая Русь	59
Шчасце падманнае	59
Дома	60
Вясковы маршрут	61
Родная вёска	63
Матчына доля	64
***Малая радзіма, як цябе мала!..	66
Драгічын	67
Осаўцы	68
У вёску	68
Беларуская песня	70
Любіць Бог Беларусь	70